

Hogyan szerezték a ruszinok a szülőföldjüket

Krisztus egyedül vándorolt a nagy országúton, és egy ruszinnal találkozott.

– Te ruszin – mondotta az Úr –, gyere el holnap hozzám dolgozni. Aranyat kapsz a munkádért. Ha szorgalmas leszel, megalapozod a szerencsédet.

A szegény ruszin örömezt fogadta az ajánlatot, mert egy garas nem sok, annyi sem volt a tarsolyában.

– Kora reggel légy a falu végén, ott foglak várni – tette hozzá az Úr, és továbbvándorolt. Ment, mendegélt, és nemsokára egy magyarral találkozott. Köszöntek egymásnak illendően. Így szólt Krisztus:

– Te magyar, eljönne-e hozzám holnap reggel dolgozni? Jól megfizetek érte. Nem bánod meg, ha korán ott leszel a falu végén, várni foglak.

A magyar örömmel ráállott, mert bizony neki sem volt pénze.

– Milyen munkát kapok? – kíváncsiskodott a magyar.

– Majd megtudod reggel – felelte az Úr, és szép lassan továbbment.

Leszállt az éj. Nem jött álom a ruszin szemére. Félt, hogy elalszik és nem ér oda elég korán. Elővette lyukas bocskorát és foltozni kezdte, a feleségének pedig megparancsolta, hogy főzzön puliszkát, mert munkába kell mennie. Reggelig foltozgatta bocskorát. Hajnalodni kezdett, amikor elkészült vele.

A magyar hazament, lefeküdt és jóízűen aludt. Kora reggel felébredt, kiugrott ágyából, kenyeret és szalonját dugott a tarisznyájába, tarisznyáját a botjára akasztotta, botját a vállára vette, s már indult is a falu vége felé.

Krisztus ott állott az útszéli keresztfa alatt. A magyar hozzá ment, köszönt, és így szólt:

– Uram, itt vagyok. Mondd meg, hogy mi munka vár rám és mi lesz a sorsom?

– Gyere velem! – felelte az Úr.

Kézen fogta a magyart, odavezette az Alföld széléhez és azt mondta:

– Ezt a vég nélküli, kövér búzatermő földet neked adom. Munkáld meg jól és bővelkedni fogsz húsban, halban és kenyérben.

Nemsokára a falu végére ért a ruszin is. Őt is a keresztfa alatt várta az Úr. Köszönt a ruszin, s kérte, hogy az Úr adja ki a munkáját és ossza ki a szerencséjét.

– Elkéstél, szegény rutén. A jó szerencsét elvitte a magyar.

– Mi dolog ez? – méltatlankodott a rutén. – Egész éjjel nem aludtam, csak hogy idejében itt legyek.

– Ügyesebb volt a magyar, mint te. Megelőzött. Elvitte a kövér búzatermő földet, de itt vannak a hegyek, azokat neked adom.

És elvezette a hegyek közé, ahol silány a föld és gyenge a termés. Mikor eljött a tél, a magyar is, a ruszin is elégedetlenkedni kezdett. A magyar fázott, nem volt fája. A ruszin éhezett, elfogyott a kevés kenyere. Felcihelődtek és elmentek az Úristenhez, hogy segítsen rajtuk. Az Úristen meghallgatta panaszait, s imígyen határozott:

– Egymás mellé tettelek titeket, hogy együtt éljetek és segítsetek egymáson. Jegyezzétek meg jól és híven kövessétek parancsomat! Te, magyar, kenyeret adsz a ruténnek, hogy legyen mit ennie, te meg, rutén, fát adsz a magyarnak, hogy ne fázzon. Menjetek haza, és sohase szegjétek meg a parancsomat.

(Közli: *Bonkáló Sándor A rutének (ruszinok) – 2., bőv. kiad., 1996, Basel–Budapest, p. 12–13.*)

Rutén (ruszin) himnusz

Kárpátalji ruszin népem,
Elég volt az álomból,
Fölötted az ébredésre
Hívó harang most kondul.
Szabadon, békében
Éljen ruszin népem,
Ott lakozzék az igazság
És távol a háború.
Kék egünket ne búsítsa,
Kérve kérjük, a ború,
Egész világ hadd hallja,
Hogy ez a nép óhaja:
Magasságos Úristen,
Szent kegyelmed segítsen,
Adj ránk jobb jövőt itten.

*Szövegét Alekszander Duhnovics görög katolikus parochus,
zenéjét Sztefan Fencsik (Fenczik István) írta.*

A XIX. század legkiválóbb ruszin költője, **Alekszander Duhnovics (Duhnovics Sándor)** (1803–1865) – perjesi kanonok, görög katolikus lelkész, népművelő, pedagógus és folklórkutató – a ruszin nemzeti himnusz szerzője. Duhnovics a ruszinok nemzettudatra ébresztésének legkiemelkedőbb alakja – „ébresztője” – volt. Magyarul is írt verseket.